

Een tool om te bepalen op welk niveau je kunt veranderen, logische niveaus

[Robert Dilts](#) ontwierp een model om te kunnen denken over verandering, leren en communicatie en noemde dat model 'de logische niveaus'.

Het oorspronkelijke model van de logische niveaus is ontworpen door [Gregory Bateson](#). Bateson is onder andere bekend geworden door zijn publicaties op het gebied van de cybernetica (systeemdenken) en de transformationele grammatica. Dilts heeft deze niveaus vervolgens operationeel gemaakt.

Schematisch overzicht logische niveaus

Toelichting

Spiritualiteit

"van waaruit leef ik"

Spiritualiteit is het hoogste niveau. Metafysische vragen als "Waarom ben ik op aarde?", "Wat is mijn levensdoel?" horen bij dit niveau. Dit niveau, wat je geloofd, leidt en vormt je leven; ondersteunt je bestaan.

Identiteit

"wie?"

Identiteit is het hierop volgende niveau en heeft te maken met vraagstukken rond de eigen identiteit: "Wie ben ik?"

Overtuigingen/waarden

"waarom?"

Ons gedrag en onze houding ten opzichte van anderen wordt voor een groot deel bepaald door ons normbesef en door datgene waar wij in geloven. Anthony Robbins zegt in zijn boek *Je ongekende vermogens*: "Overtuigingen lijken opdrachtgevers van de hersenen. Wanneer wij congruent geloven dat iets waar is, is dat als een opdracht naar onze hersenen..."

Wij kunnen zowel bekrachtigende als belemmerende overtuigingen hebben, en dit is in belangrijke mate van invloed op ons gedrag en de mogelijkheden die wij voor onszelf menen te kunnen scheppen.

Capaciteiten/strategieën

"hoe?"

Datgene wat wij kunnen. Hierbij spelen strategieën een belangrijke rol. Hoe doen wij iets? Voor alles wat wij doen, van tanden poetsen tot verliefd zijn, hebben wij een bepaalde strategie. Hoe doen wij iets en als wij dit weten, hoe doen wij het dan, mocht dit nodig zijn, anders?

Gedrag

"wat?"

Wat doen wij precies? Wat zijn de acties die wij ondernemen?

Context/omgeving

"waar/wanneer?"

Dit niveau slaat op datgene wat zich om ons heen afspeelt: de context. Externe omstandigheden, die ons als mensen vaak het gevoel geven daarvan afhankelijk te zijn.

Wat kan ik hiermee?

Leven en veranderen vindt dus plaats op verschillende niveaus. Je kunt gebruik maken van deze niveaus, in die zin dat de oorzaak van een stagnatie in één niveau altijd te vinden is in één van de hoger liggende niveaus. Zoekt uit waar de oorzaak ligt en gaat daarmee aan het werk.

Bateson zegt:

- Een hoger logisch niveau organiseert de informatie op onderliggende niveaus.
- Verandering op een lager niveau kan verandering op een hoger niveau teweegbrengen. Verandering op een hoger niveau zal verandering op lagere niveaus teweeg brengen.

Voorbeeld:

Stel: Je bent een slechte verkoper (identiteit) en je gelooft dat promotie maken onmogelijk is, want je kunt nu eenmaal geen producten verkopen en dat maakt dat je thuis blijft. De omgeving is ongeschikt.

Een interventie op omgevingsniveau: Zou het helpen als de omgeving geschikt gemaakt wordt om te verkopen als jij een slechte verkoper bent?

Een interventie op identiteitsniveau: jij bent een goede verkoper, dan kun je producten verkopen, enz.

In bovenstaand voorbeeld interveniëren op identiteitsniveau geeft aan, dat veranderen op een hoger niveau automatisch in alle lager liggende niveaus verandering zal veroorzaken!